

ENA listu: U pretplati...
četvrtu god. K 48—,
polugodište K 24—,
mesečno K 12—, me-
sečno K 4—, u maloprod-
aj 16 fil. pojedini broj.
GLASI primaju se u
pravi listu trg. Custozza 1
Isak Jos. Krmpotića.

Govor narod. zastupnika Spinčića.

Istarski narodni zastupnik je Spinčić izrekao u dnevni zastupničke kuće od 4. oktobra govor kojega je započeo sledećim rečima hrvatski:

Viseka kuća! Noviji događaji na zapadnoj fronti ovoga groznoga svjetskoga već petu godinu trajajućega rata i najnoviji u Bugarskoj nisu još dosta opametili državnika jedne i druge pole morihije, ali su donekle preokrenuli njihovim glavama, te su počeli bar govoriti o tom, kako da se uvedu ustanovne promjene unutar monarhije i kako da se dodje do razprava za mir. I ova šćenica pokazuje ono, što se je moglo opaziti cijenom trajanja rata: da se najme ima prema slavenim narodima toliko više obzira, koliko je slabisreća na ratištima, kao i obratno, da se te nade to više omalovažuje, prezire, pritišće, koliko veća ratna sreća. Mi upravo s toga možemo reći malo vjere u rieči državnika monarhije, ma je i prijatnije nego li u istinu jesu. Ali je tomu i drugi veliki razlog. Državnici ostaju kod temeljne najreške, iz koje potječe sve zlo u monarhiji, da kako svečano izjavljuju, i od sada vojevati rako sa historičkim, najvećim neprijateljem monarhije i dinastije Habsburga, sa onim, koji je sedam godina vojevao s njima, da njim otme velik dio svijeta; sa onim, koji ih je prisilio, da su se i oni u dlobu Poljske, te da se je tim, kako je predgovorila carica i kraljica Marija Terezija, ne samo učinila velika nepravica, nego i prouzrokovala veća nesreća. Nemamo vjere u nje, pošto izjavljuju, da će se i nadalje boriti rame o rame sa onim, s kojim zajedno je monarhija vojevala protiv Francuzki godine 1794, i koji je čak sledeće godine sklopio mir sa Francuzkom i ustavio monarhiju na čelu te je morala vojevati sama još dve godine, dok nije bila prisiljena sklopiti i ona mir, u Cambrailu. Nemožemo imati vjere u nje, pošto izjavljuju, da će se i dalje boriti rame o rame sa onim, s kojim je monarhija vojevala u korist njene, sa Schleswig-Holstein (1864), da pak on dve godine kasnije (1866.) zajedno sa Italijom navalni na monarhiju i provali u nju; sa onim, koji je početkom ovoga krvavoga hrvanja medju narodima, jer on onaj, koji je zahtijevao od odlučujućih čimbenika monarhije, da Srbiji godine 1914. postavi ta uvjete, koje kao samostojna država nije nikad mogla prihvatiti. (Tako je!)

Govornik je za tim nastavio nemački te kazao: Opetujem, gospodo moja, da ne bi mogli saopšteni posle događaja na zapadnoj fronti i posle prvog, već pet godina trajajućeg svjetskog rata, govoriti našim državicima i tada ne, kad bi nam i skloniji. Primitili smo, da je postupak vlade suprot nama bio u protivnom razmeru k događajima na bojnopolju. Cim sretnije bijaše oružanim tim gore postupalo se sa Slavenima i čim veći po neuspjeh doživeli na bojnopolju, tim bolje udalo se s nama. Ali država se neće osloboditi najvećeg neprijatelja Hapsburgovaca te njezini državnici izjavljaju, da će se nemačke čete boriti i nadalje rame uz rame s nemačkim četama. Ovaj najveći neprijatelj monarhije, Pruska, koji je opetovano pustio državu na cedilu, koji ju je zaveo na nesretne korake, kao, n. p. na deobu Poljske, koji joj je oteo cvatuće pokrajine te se zalirao protiv našoj državi z drugim silama, ovaj sunovratio našu državu i u taj rat, kojega su mački državnici označivali kao rat nemstva protiv pravde, koji će Nemcima doneti dan a Slavenima noć. A ova monarhija, koja je napućena najčim delom Slavenima, za koju su Slaveni prelevali te ju opetovano spasili, za koju su Jugoslaveni tvorili vojničku granicu, ova se država nije zala, da stupi u taj rat na stranu germanstva i da bori protiv Slavenima.

Bugarska,

ona se je odrekla svojeg oslobodioca, slavenska Bugarska, koja je okrenula oružje protiv Slavenima. Događena je već sudbinom. Pokajala se te sklopila primirje, a tome je svakako pripomogao naša, kako su Nemci postupali z Bugarskom, koji svojim vladanjem omrzili si sve nacije civiliziranog sveta. Govornik prelazi za tim na razmotranje

mirovnoga pitanja,

prvu notu Burianovu predsedniku Wilsonu te reče, da se nipošto ne čudi, da ju je Wilson otklonio. U tom pogledu zastupa posvema stanovala jugoslavenskog odgovora na Burianovu notu. Govornik dotiče se poljskog pitanja te veli, da Jugoslaveni odebavaju deklaraciju svojih poljskih voznika. Prelazeći na bosansko hercegovačko pitanje, kaže:

Bosna i Hercegovina,

koje već 40 godina pate pod jarmom Nemaca i Madžara, kojima su upravljaju samo tuđinački ministri i činovnici, bila je u zadnje doba predmetom živahnih rasprava. Madžari vele, da imaju posebna prava na tu zemlju a Wekerle je kazao, da merodavne ličnosti u Austriji tvrde, da bi se 75 posto pučanstva izreklo za prisajedinjenje Ugarskoj. (I) (Veselost.) Drugi su bili mišljenja, da se veći i bogatiji deo ovih pokrajina mora priklopiti Ugarskoj, a manji i siromašniji Hrvatskoj. Treći su hteli priklopiti Ugarskoj našu zemlju, kao n. p. Hrvatsku sa prividnom autonomijom. Nekoji su zahtevali i prisajedinjenje Dalmacije Ugarskoj. A kod toga pozivahu se Madžari na neka tobožnja historička prava, koja Madžarska nije nikada ni imala. Nikad nisu ove zemlje pripadale Madžarima. Ili su pripadale Srbima ili Hrvatima ili su tvorile autonomni deo Turske. Ministar-predsednik izjavio se u tom pitanju veoma nejasno i zamršeno. Želi da se uredi ovo pitanje na temelju „prava samoopredeljenja naroda“ ali „ipak ustavnim putem“ i na način, „koji će odgovarati interesima monarhije“. Zar da to pitanje reši putem zamršenog bosanskog ustava ili čak u bečkom ili peštanskom parlamentu, ma da je nedvojnica činjenica, da Bosnu i Hercegovinu obitava pleme Srbo-Hrvata? Kako mogu parlamenti u Beču i u Pešti, u kojima vladaju Nemci i Madžari, biti pozvani na to, da reše jugoslavensko pitanje? Ništa ne kaže ministar-predsednik o tome, kad će se to pitanje rešiti, ništa o tome, da li imaju i drugi prava i interese na ove zemlje. On gleda samo na austrijske interese, koju hoće usčuvati u slovenskim, srpskim i hrvatskim zemljama. Bila je sreća, da je tradicionalna nespretnost naših državnika odabrala baš grofa Tiszu, da ide informirati se u Bosnu i Hercegovinu o jugoslavenskom pitanju. Onaj isti

Tisza,

koji je jedan glavnih krivaca svetskog rata, koji je terao madžarski imperijalizam sve do Jadrana, koji je madžarske narodnosti proganjao nepravednošću. Ovaj se čovek vladao tamo, kao da imade robove pred sobom te zapretio zastupnicima trojednog naroda, da će ih državnim silom sutri. Ja mu neću vraćati milo za drago. Ja želim, da živi još neko vreme, samo da vidi, kako će biti smrvljeni njegovi nasilnički nacrti i kako će se osloboditi tlačen narodni pa i oni, koji žive u Madžarskoj. U ostalom je dobro, da je Tisza posetio Bosnu. Tamo je doznao za odluku trojednoga naroda koja veli:

ili sloboda ili smrt!

To su kazali zastupnici našega naroda Tiszi i svim krvnicima našega naroda, koji su tečajem rata upropastili 160.000 nevine dece i stotina hiljada odraslih ljudi. Zahtev našega naroda

za oslobodjenjem i ujedinjenjem

čuo je Tisza u Bosni-Hercegovini, Dalmaciji i u Hrvatskoj, a 24. septembra izrekao se za to sve organizacije Slovenaca, Hrvata i Srba. To traži ceo naš narod, a gospodin ministar predsednik neka izvoli to uzeti na znanje. Njegov program, što ga je razvio u svom govoru, program je Svenemaca. On hoće izlučiti Galiciju i Dalmaciju iz kompleksa austrijskih zemalja da time zagarantira Nemcima apsolutnu moć u zemlji. O nacrtima posvemašnje nacionalne autonomije, koju je ministar predsednik proglasio za druge zemlje, može se izreći sud na temelju dosadašnje prakse. Svi zakoni, sve samouprave imadu vrednost samo za Nemce. Bile su samo sredstvo za privilegovanje Nemaca. Za to imademo dokaza u ono stotiljada Ceha u Beču, stotiljada Slovenaca u Koruškoj i u Trstu, koji nemaju pučke škole ili samo smešan broj. Unatoč ravnopravnosti vladaju u našim pokrajinama tuđji, nemački činovnici. Mi ne dajemo baš ništa na reči i obećanja austrijske vlade, niti će nas zavaravati nemački socijalni demokrati, za koje znamo, u čijem interesu govore. Baš danas smo čuli, kako postupaju s pučanstvom austro-ugarske oblasti u nezavisnim i slobodnim ukrajinskim zemaljama. Još gore, nego li austrijska vlada postupaju

Madžari

s našim siromašnim narodom u Bački, u Banatu, u Medjumurju i na Reci. Naš je jezik isključen iz škole i ureda te iz javnog života. I ove delove našega naroda može izbaviti samo njihovo ujedinjenje u jednu samostalnu jugoslavensku državu. Autonomiju, koju nam je ministar predsednik ponudio, odlučno otklanjamo. Sto se tiče uređenja državnih financija ne mori nas nikakva briga a to tim manje, jer nas nisu pitali za dozvolu, kad su uzajmivali milijarde veresija niti za našu privetu, u koju će ih svrhu upotrebiti.

O prehrani Istre,

baviću se kasnije i opširnije. Neka mi bude dozvoljeno, da istaknem samo jedno, da se državne oblasti moraju brinuti i za prehranu pučanstva i da će nam biti puno bolje i u tom pogledu, kad će naše zemlje biti ujedinjene u jednu samostalnu državu. (Odobranje.)

BATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 13. (D. u.) Službeno se javlja: Talijansko bojište: Neprijatelj nije opetovao svoje navale u Sette Comuni. Svuda obična okršajna delatnost. — Balkansko bojište: U Albaniji nastavio se uzmak prema zapovedi. U području Peča pojačalo se osetljivo jače bande. NIŠ bio je po višednevnim bojevima, kojima smo zadržavali neprijatelja, prepušten njima. — Zapadno bojište: Kod Beaumonta sudelovali su naše pukovnije kod suzbijanja američanskih nagomilanih navala. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 13. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina naslednika prestolja Rupprechta: U odseku kanala, na obim stranama Douala i na zapadnom kraju Douala stojimo u bojnog kontaktu s neprijateljem. Doual trpeo je znatno usled topovske palje i letalačkih bomba. Severoistočno od Cambraia preložili smo u noći od 11. na 12. oktobra našu liniju nešto unatrag. Neprijatelj je sledio jučer opodne te je u večer stajao kod Avespes-Le-Sea i na uzvištinama na zapadnom bregu Selle, kod Sauleviera i Haussya. Rano u jutro žestoki topovski bojevi na obim stranama Le Chateaux. Izmedju Solesmesa i Le Chateau napao je neprijatelj s jakim silama. Uspelo mu je, da na obim stranama Lenville prodre u naše položaje. Naše, jakom topovskom paljbom pripravljene protunavale dovele su do posvemašnjeg uspeha te su suzbacile opet neprijatelja. U večer kod Briastre ponovno provaljujuća delomična navala bila je suzbijena. — Vojna skupina nemačkog naslednika prestolja: Na Oise započeo je neprijatelj jake navale na obim stranama Vaux-Antigny, istočno od Bohaina i kod Aisonville. Kod i severno od Orignya kušao je prodrati preko Oise u naše položaje. Glavni su teret nosile tirinske pukovnije. Neprijatelj bio je svuda, delomično u ljutom boju iz bliza i protunavalom suzbijen. Na fronti izmedju Oise i Aisne sledio je i jučer neprijatelj polagano našem uzroku. U večer bio je stigao do šume Forêt de Gobain, uzvisina severno od Ailtette i Amifontaine. Severno od odseka Re-tourne prekoračio je liniju Asfeld-la-Ville—Avançon—Perthes—Vaux—Champ—Vouziers samo sa slabim silama. Delomične navale neprijatelja kod Thermes na Aisne bile su suzbijene. — Vojna skupina von Gallwitz: Delomične navale neprijatelja na zapadnom bregu Moze izjaloviše se. Ozbiljni bojevi trajahu preko dana istočno od Moze, izmedju šume Ornon i Vavrile, severoistočno od Beaumonta. Amerikanac, koji je sveudilj uz jaki uložak sila obnavljao svoje uzaludne navale, bio je u ljutom boju po pruskim, saskim, württembergkim i austro-ugarskim pukovnijama suzbijen. — Vojna skupina vojvode Albrechta: Kod uspešnih poduzeća zapadno od Blamonta i severno od kanal Rajn—Rhône dopremili smo zarobljenika. — Jugoistočno bojište: Bojevi u predelu Niša. Jakim navalama izmakle su naše čete po zapovedi na uzvišine severno od grada. Neprijatelj je zaposeo Niš. — Ludendorf.

Rat.

Usled uspeha engleskih četa izmedju Cambraia i St. Quentin izbočila se ovde fronta za 20 kilometara u dubinu te stvorila luk oko Lille, a usled uzmarka u Champagne suzuje se sve više luk oko Laona. Posledica je tih operacija bila, da su Nemci počeli ispražnjivati područje izmedju Yperna i Cambraia na jednoj, a na drugoj strani izmedju St. Quentin i Reimsa. Ova kretanja nisu još dovršena. Da onemoguće nemačkoj vojsci uzmak iz Francuske, pritišću Amerikanci na obim stranama Moze, kod Verduna, svim silama na nemačke položaje te kušaju isiliti na tom mestu prodor, koji bi mogao biti koban za sav nemački uzmak. Ali nemačke vojno vodstvo pozna dobro pogibelj ovog poteza te drži taj odsek tvrdokorno, a mora se priznati, da je uspešno. — Nadajmo se, da će primirje preteći daljnje, teške bojeve, što se imadu iščekivati na zapadnom bojištu. — U Srbiji došlo je u okolici Niša do bojeva sa novo priselanim nemačkim četama. Medju ovima borio se takodjer alpski zbor. Nemački izveštaj javlja, da su nemačke čete prema

zapovedi izbegle jaki napadaj Srba te napustile Niš. — Na ostalim bojištima ništa nova.

Francuski izveštaj od 12. oktobra u večer: Bitka u Champagnei, koja je 26. septembra započela, svršila je danas s potpunim porazom neprijatelja. Četvrta je armija oslobodila luk Aisne te zaposela 36 mesta, u kojima je oslobodila mnogo hiljada gradjana od neprijateljskog jarma, kojega su nosili od godine 1914. Ukupni broj zarobljenika, koje je dopremila samo ova armija od početka ofenzive, iznosi 21.567, medju kojima 499 časnika. Četvrta je armija zaplenila osim toga preko 60 topova, 3500 strojnih pušaka, 200 minometa i goleme količine municije, materijala i inog orudja. Na levom krilu 4. francuske armije progonila je 5. armija neprekidno uzmičućeg neprijatelja, prekoračila je odsek Retourne te prodrila do sada za deset kilometara duboko. Francuzi su zaposeli Vie-Le-Blancy te su si kod Guignycourta i Neuchatela isilili prelaz preko Aisne. Sada prodiru u smeru na brdo Prouvais. Izmedju Aisne i Oise prisililo je jaki pritisak francuskih četa Nemce na novi uzmak. Sledeći za petu. Na zalaznica prodrli su Francuzi preko Ailette te stoje sada severno od Craonne.

Amerikanski izveštaj od 12. oktobra u večer: Istočno od Moze razvise se ljuti bojevi u šumi Caures. Na obim stranama reke postigle su naše čete svoja ciljeve. Ukupni broj zarobljenika, dopremljenih u tom odseku od 26. septembra, iznosi 17.659.

Izveštaj istočne armije od 11. oktobra: Tečajem 11. t. m. došlo je južno od Niša izmedju srpskih četa i neprijateljskih bojnih sila, koje su bile pojačane novom njemačkom divizijom do ljutih bojeva. Protunavale, koje je izveo nemački alpinski zbor na levom bregu Morave, skršile se uz teške gubitke po neprijatelja. Istočno od Morave nastavili su Srbi svoje napredovanje na uzvisine južno od Niša. Od 15. septembra dopremile su naše čete, uključivo jedinica bugarsko-nemačke armije, koja je bila zatvorena u klancima Kičevokankandelen te su se morale predati prema uvetima primirja od 30. septembra, 90.000 zarobljenika, medju njima 1600 časnika, od kojih 5 generala te su zaplenile više od 2000 topova sviju kalibra, na stotine mitraljeza i minometa i goleme količine ratnog orudja svake vrsti.

Pitanje mira.

New-York, 11. (D. u.) Reuter. Državni tajnik Lansing izjavio u jednom govoru: Hoćemo li zaprečiti novi svetski rat, mora biti odlučujuća stroga pravednost i dobrobit sviju odlučujućih faktora za one, kojima će biti povereno, da projektiraju novi ugovor. Dok će stroga pravednost biti ublažena milošću, ne smemo zaboraviti prouzročitelje teških zločinstva na čovečanstvu. Kad bude došlo vreme, da poravnamo račune, nemajmo zaboraviti, da je stroga pravednost bez milosti nekršćanska ali da je takodjer nekršćanska milost, koja uništava pravednost.

Berlin, 12. (D. u.) „Berliner Tagblatt“ javlja iz Rotterdamu: „Central News“ javljaju iz Newyorka: Državni tajnik Lansing izrekao je govor, u kojem je izjavio: Mogućnost mirovnih pregovaranja primakla se u neposrednu blizinu. Ne sme se dozvoliti, da duh osvete smeta rasprave. Takvo držanje saveznika smetalo bi iskrenom duhu pravednosti, koji je potreban, da se postigne trajan mir. Čim je postignuta pobjeda, ne sme američanski narod gajiti nepomirivu mržnju protiv onima, koji su se samo pokoravali vojničkim diktatorima središnjih vlasti. Mora se učiniti razlika izmedju majstora i sluga.

Beč, 13. (D. u.) „Fremdenblatt“ ističe: Budući da Nemačka jasno i nedvoumno prihvaća Wilsonove predloge, moglo bi se smatrati, da je rešeno prvo i treće Wilsonovo pitanje u očigled prejašnjih izražaja volje i belodanih činjenica. Odgovor na zahteve po ispražnjenju stavlja središnje vlasti pred nove, a kako se ne može poreći, posledicama dalekosežne odluke. Nema sumnje, da se time traže od središnjih vlasti velike žrtve. Ali u interesu mira, koji će osloboditi svet, odlučile se središnje vlasti, da prihvate ove uvete. — „Neue Freie Presse“ piše: Nemačka odlučila se na ispražnjenje a time je mir postao gotovo siguran. Izvadiće se žalac iz francuskog tela a već sada primećuje se, kako u osećaju uspeha popušta bes te se gasi vika za produženjem rata. — „Neues Wiener Tagblatt“ piše: Nova Nemačka želi sporazum, hoće pošten mir te radi toga donosi žrtve, kakve može preuzeti na sebe samo narod, koji posmatra sebe i iz toga zaključuje na druge te se pouzda u pravednost. Obdržaću li u tom pravo ili će doživeti razočaranje? — „Reichspost“ naglašuje, da je spremnost na ispražnjenje koncesija od vanrednog zamašaja. — „Zeit“ piše: Nemačko pismo deluje svojom jednostavnošću. Nema ni reči previše ni reči premalo.

* Sednica zastupničke kuće. Beč, 12. (D. u.) Naredna sednica gospodske kuće obdržavaće se u ponedjeljak 21. t. m. u 3 sata, posle podne.

* Saziv zajedničkog sabora. Budimpešta, 12. (D. u.) U zamolbi, potpisanoj od 61 zastupnika, traži se saziv parlamenta. Radi toga bila je određena naredna sednica zastupničke kuće za 16. oktobra.

* Nemačka socijalistička republika. Stranačko vodstvo i državosaborska frakcija nezavisne socijalno-demokratske stranke u Nemačkoj objavljuju poziv, u kojem napadaju na vladine socijalne demokrate te traži ustanovljenje socijalističke republike.

* Američki Jugoslaveni su, kako javljaju nizozemski listovi, sakupili do sada 720 milijuna franaka zlata, koji će iznos tvoriti narodni dar američkih Jugoslavena — nanovostanovljenoj Jugoslaviji. „Slovenski Narod“.

* Nova srpska prestonica. Haag, 11. Neuve Bureau javlja, da je srpski prestolonaslednik sa štapom stigao u Skoplje, gde će se privremeno nastaniti srpska vlada.

Iz slovenskog sveta.

„Iz Hrvatske.“ „Slovenec“ javlja: 12. oktobra nastavljalo se većanje frankovaca. Frankovci su došli do zaključka, da su sada izolirani i da valja isključiti iz redova stranke nekoja istaknuta lica te pristupiti onda narodnom veću s reformovanim programom. — Medjutim nastavljaju se medju poštenim i narodnim strankama pregovaranja, koja se razvijaju veoma uspešno. — „Hrvatska se Riječ“ bavi s odstupom dra. Wekerlea te veli, da će sa Wekerleom pasti sav sistem hegemonije manjine nad drugim narodima.

Tako se ne utvrđuje jugoslavenska sloga „Hrvatska Država“ donela je u svojem broju od prošloga petka vest pod veoma duhovitim naslovom „Schuster bleib bei deinen Leisten“, u kojem se osvrt na članke Frana plem. Suklje, bivšeg predsednika kranjskog zemaljskog odbora, u slovenskim novinama. Kako se već iz naslova vidi, potkovan je pisac dotičnog članka barem u poznavanju poslovice nemačkog jezika, žalbom nedostaje mu smisla za slovensku kulturnu povest, u kojoj je plem. Suklje igrao znamenitu ulogu (gl. dr. Ivan Prijatelj: Kersnik in njegova doba.), jer ne bi inače tako bezazleno desetljivo govorio o „nekom Franu Suklju“. Fran plem. Suklje pripadao je najznamenitijim ličnostima slovenske pučke stranke te kao takav igrao s kapacitetama pokojnima dr. Krokem, dr. Zitnikom, prof. Pevšem i drugim, još živućim Slovincima u javnom životu važnu ulogu. I taj je čovek radio s ostalim drugovima na boljak svoga naroda i eto ovi se danas složili pod okriljem Jugoslavije s muzejima iz liberalnog tabora. Suklje nije dakle nikakav „neki Suklje“ već čovek, koji imade duboko poznavanje upravnog ustroja i kojemu moramu biti zahvalni za to, što je počeo obradljivati jedno pitanje, koje je od najvećega značenja za našu buduću državu. „Hrvatska Država“ može biti drugoga mišljenja nego gosp. Suklje o opravdanosti podoobe i načela uprave; to joj niko ne brani a bili bi joj zahvalni, kad bi se i iz protivnog stanovišta ali s istom ozbiljnošću latila razmotrivanju pitanja uprave buduće Jugoslavije. Može zauzeti i stanovište, da se Istri ne sme prikopiti Sloveniji već Bosni ili Dalmaciji; ali to nije još razlog, da lakoumnom prezirnošću odbijamo od sebe ozbiljnog i inteligentnog radnika, kojega u svojim izvodima ne vode nikakva lokalno-imperijalistička načela, kako si to umišlja člankar. Ne sme se naime pretpostavljati, da na čitavom svetu vladaju nekakva tesnogrudna, stranačka načela i da su u svih naroda merodavna. Narod u Istri ne zna za razliku izmedju Hrvata i Slovence, niti na granicama narečja niti ovde na jugu. Kao što ni primorski Slovenci nisu ni naši istarski Hrvati pravili nikada razlike izmedju Hrvata i Slovence. Za nas kao što i za njih bio je slovenski uredovni jezik jednak hrvatskome i obratno a slovenski i hrvatski su činovnici, suci itd. bili jednako dobrodošli u slovenskim i hrvatskim zemljama. Na svaki način imade Istra takodjer reč kod uredjenja svojih prilika i da ova odluka neće biti uskogrudna i lokalnopatrijotična, za to nam daje jamstvo historija našega preporeda, u kojoj imadu za hrvatski narod u Istri Slovenci jednake zasluge kao što Hrvati. Mi kao glasilo istarskih Hrvata ni pošto ne odobravamo ton, s kojim jedno hrvatsko glasilo piše o člancima plem. Suklje, koji je izneo svoje lične nazore o tom velevažnom pitanju i kojemu za to moramo biti zahvalni a još manje možemo suglašati sa neslanim uporedbama Suklje sa Wekerleom, Tiszom i drugima. Tako se ne krči put slozi medju dobromišlećim Jugoslavenima. Napis, koji je odabrao veoma poštovani gospodin pisac dotične notice, preporučamo, da si upiše u svoj album, jer ga može najbolje na sebe primeniti, što je svojim izvodima baš majstorski dokazao.

Iz Bugarske. Londonske novine javljaju, da će Radoslav i drugi bugarski državnici biti stavljeni pred sud, budući da su sklopili savez sa smrtnim neprijateljem bugarskoga naroda, s Tur-

cima. — Javljaju iz Sofije, da je general Sa radi njegove sklonosti k središnjim vlastima uapšen. — Nemački je poslanik zapustio Sofiju

Domće vesti.

Nar. zastupnik Spincić za učiteljstvo. Narod je zastupnik Spincić uložio na ministra za boštovlje i nastavu sledeću interpelaciju: Pošto učitelji i učiteljice javnih škola u Istri oni, koji ratno doba više rade i više pate, nego li prijednici svakog drugog staleža, stavljaju potpis Njegovoj preuzvišenosti sledeći upit: Da li je V. preuzvišenost pripravljena, zauzeli se za sledeći. 1. Da učitelji i učiteljice dobivaju živež u jedna količini, kao što i teški radnici. 2. da se im radoplate povećaju u takvoj meri, da budu izjednačeni s učiteljima i učiteljicama, nameštenima državnima na državnim školama. 3. Da ne zavaruje pomoć na akcija za učiteljstvo. Beč 10. oktobra 1918. Spincić i drugovi.

U fond „Hrvatskog Lista“ darovaše nekoji doljubl iz Voloskog 1000 kruna, koje su sakupili medju sobom. Rodoljubima naša srdačna hvala.

Dnevne vesti.

Mir? Pod gornjim naslovom piše nam si prijatelj našega lista Količki: Što se danas toliko piše i govori o miru i to na tako različite načine se čovek boji, da se ljudima zavrti u glavi ono malo pameti, koju si je izbavio iz tog svetskog rata! Da smo ulovili Wilsona onda za kad je bacio svoje 14 točke u svet i da smo o točke prihvatili, imali bi već odavna na svetu pravedan i jak, a imali bi još nešto za sebi imali bi dušu sveta na svojoj strani. Budući su profučkali taj zlatni trenutak, vlada sada antarduševnim raspoloženjem na svetu, a što je važnije, pridobila si sav svetski kapital i ljudski materijal u koju protiv nama. Iz toga sledi, da mir može postići jedino kapitulacijom pred antantnim kapitalom. Jedna je već godina pretekla, kad Wilson proglasio svoje glasovite točke. Ali medjutim su se prilike znatno promenile a možda ne bi bilo ni to dovoljno, da središnje vlasti prihvate sav Wilsonov program bez pregovaranja. Čega da se late državni središnjih vlasti? U strijskom je parlamentu pala sa socijalno-demokratske strane reč o pobunjenju antantinih naroda. Da li je moguće pobuniti antantne narode protiv antantnih vladama? Danas ne. Ali doće vreme, kad će to biti moguće, ali to će biti tek onda, kad kapitalistički militarizam biti u središnjim vlastima posve obesmoćen, da neće od njega biti nikakvog pogibelji. Moguće je dakle to samo posle sadašnjeg rata. Tek posle tog rata zatražice narodi antante jednakopravnost u socijalnom i demokratskom smislu. Ali već sada primećujemo, kako spretno radi engleski i američanski kapitalista, da odaleči narod čim više od toga i da ga pridobije za svoje spoljašnje idealne svrhe. Ali nema sumnje da se narod s lepim rečima ne daje zasleptiti i neće ustati protiv kapitalizmu i militarizmu i u samim antantnim zemljama. Ali biće i drugi poslovi, koje će poremetiti račune antantnim vlastima: na primer kitajsko pitanje ili podooba različitih aspiracija. Ali sve to će biti tek onda, kad će taj mir biti svršen a nema nade, da bi se ovi nesporazumci ili ove revolucije pojavile već pre toga. Tineka bude u objašnjenju onima, koji fantaziraju da je moguće dokinuti taj rat već u današnjem stadiju.

Smrt majke Jugovića, drama od Vojnović imala se davati u Zagrebačkom kazalištu, ali je u jednom bila zabranjena. — Svaka sila za vladu.

Pohod na Budimpeštu! „Basler Nachrichten“ javljaju: General Franchet d'Esperey, zapovednik antantne balkanske vojske, izjavio je dopisnikom „Secola“, da će se, nakon što su dovršene operacije protiv Bugara, istom snagom obroriti Austro-Ugarsku i operirati u pravcu na Budimpeštu. On se nada, da će se to izvesti s istim uspehom. Njegove su pričuve netaknute. Najveći deo francuskih i grčkih četa nije još ni upotrebljen.

Razne češke knjige,

mogu se dobiti kod podružnice Jos. Krmpotić, Puljska ulica Franje Ferdinanda br. 3.

Mali oglasnik

Traži se žena za čišćenje pisarne uz mesečnu plaću od 120 kruna. Koga se poglavarestvo soba broj 9.

Rabijeno pokućstvo kupuje i prodaje tvrtka Jos. Krmpotić, Puljska ulica.

Kupuje u svakoj količini zdravi i čisti drop od grozđa. G. Gureš, Trst, Via Sette Fontane 1.

Knjige Dioničke tiskare mogu se dobiti u podružnici Jos. Krmpotić, Puljska ulica Franje Ferdinanda br. 3.

ponedjeljak 14. oktobra 1918. ENA listu: U pret... čitavu god. K 4... polugodište K 2... mesečno K 12... čeno K 4—, u malo... 16 fil. pojedini... GLASI primaju... pravi lista trg... isak Jos. Krmpo... godina IV.

BATI Beč, 14. (D... nsko bojište: A... dnja. — Jugoi... nske čete uzmo... zavnica i uzbočr... juhu bojevi pri... rivilno pučanstvo... prijateljske čete... ište: Kod c. i... djaja. — Poglav... Berlin, 14.

službeno jav... nasleđnika p... ove proti kanal... ual bile su odb... no prodro u A... daju opet izbač... ilovile su se jak... na i Haspresa... englesko gne... — Vojna sku... ja: Severno od... padaji Francuza... od Laone i na... ožajima. Uspeš... des-Dames i... h je neprijatelj... ili su nam, baš... glatko provede... lwitzova: Na o... bojnih događaj... zecima opet smo... prijatelj držao u... e 12. oktobra.

Francuski izve... ncuzi su osvojil... La-Fere-Laon i... sivu Gobain zap... n i Suzoy. Talija... dovali. Dalje na... s-Boryseau-kup... čistili zadaja gne... ne.

Engleski izvešt... ni su se bojevi... Chateau i Solesn... redovali smo po... ateljske su zalaz... ist, St. Aubert, V... Sec. Dalje na sev... ni breg Sensee i... a su sela u našer... kanala. U odsek... Montigny, Harn... ti došlo do oštri... smo zadali nema... te dopremili za...

Engleski izvešt... toč nepogodnom... Niša u dodir s ja... teštom okružaju do... stara južno od Ni... te progone i pri... beže ili se žurno...

London, 13. (D... predsednika Wilso... u kazalištu prv... ne sumnjaju sveč... pluju, da će Nem... što će doći, biti... e, biti grozno raz... n 14. Wilsonovi t... svoje točke, koje... ine, počinjene pos... malo brinu se W... ne zločince, koji s... š manje govore o c... n. pr. potopljenje... da će Wilson sav... te primirje bez got... različite preduvete... novine zaključuju... a poveriti Fochu, k... ke plodova njihovih...